

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 95

Sobota, 30. novembra 1935

Leto X

Dr. Anton Korošec o notranjih političnih razmerah

Ustanovitev banovinskega odbora JRZ. — Kdaj bodo volitve.

V nedeljo so imeli v Ljubljani sejo novi pristaši JRZ. Notranji minister dr. Korošec je na tej seji govoril o notranjih razmerah. Naloga sedanjega režima je, tako je rekel, pomirjenje in uvedba normalnih razmer, svoboščine (vsaj one), ki so ugotovljene že v sedanjih zakonih, to je zborovalna svoboda, ustanavljanje strank itd. Vlada zahteva izpolnjevanje zakonov, da dobi država avtoriteto, popraviti hoče krivice, vrata svobode pa odpremo takrat, ko se poležejo valovi razburkanja.

Te so glavne naloge. Volilni zakon je izdelan v več varijantah ter se lahko sprejme v prav kratkem času. Kdaj bodo volitve, je odvisno od različnih okoliščin. Sodelovati namerava vlada s sedanjim parlamentom, ki se počasi konsolidira. Preden pa pojdemo na volitve, bi radi imeli dobro organizirano svojo stranko JRZ. Volitev izsiliti si pa ne damo, dokler ne bodo doseženi navedeni pogoji. Na volitve bomo šli, kadar bodo orožniki lahko mirno spali v svojih kasarnah, kadar bodo sreski načelniki lahko mirno reševali v pisarnah svoje spise in ko bodo stranke tako močne, da bodo same peljale volilce na volišča. —

V banovinski ožji odbor JRZ so bili končno izvoljeni kot predsednik dr. A. Korošec, podpredsednik dr. M. Krek in tajnik dr. Josip Leskovar.

Možje so nam že znani iz političnega življenja minulih let.

Iz notranje politike

Beograd, 27. 11. 1935.

V Sofiji se je mudila delegacija naše celokupne policije in je na grob neznanega junaka v Sofiji položila venec. Ta obisk se splošno smatra kot nadaljevanje akcije za jugoslovansko-bolgarsko zблиžanje.

Konferenca Zveze mest

se bo vršila dne 6. decembra na Sušaku. Na tej konferenci bodo razpravljali tudi o vprašanju redukcije plač mestnih uslužbencev. Nekatere merodajnejše občine so namreč mnenja, da je zniževanje plač, ki gre že daleč pod skrajne meje eksistenčne možnosti iz gospodarskih in socialnih razlogov škodljivo. Razen tega so tudi javnopravne korporacije in zavodi sami odgovorni za gospodarski efekt upravnih stroškov ter nimajo nobene zveze z ukrepi državne vlade v tem oziru. Moralna dolžnost pa je, kakor bi pač tudi morala biti vsakega podjetnika, vseh uprav in ustanov, da garantirajo svojim nameščencem dovoljni socialni položaj. Tudi načelo, da se bodo z redukcijami plač, s čemer se ubija konzum in škoduje zdravju naroda, izboljšale gospodarske razmere v državi, je, oprostite, zgrešeno.

Protifašistična debata v francoskem parlamentu je določena na dan 3. decembra. Laval je pristal na ta

Draginja narašča še vedno in nezmanjšano

Košček kruha, ki je odmerjen siromaku, postaja iz dneva v dan manjši in tanjši, realna vrednost njegovih sramotnih plač in mezd je vedno manjša in beda je vsak dan večja.

Draginja narašča. Moka, kruh, krompir, čebula, masl, sladkor, riž, kava, olje, začimbe (poper in podobno), petrolej, milo — vse se draži. Za dinar, za dva pri enem samem kilogramu. Kdaj bo tega konec, kaj se bo ukrenilo proti temu?

Draginja res še ni tako velika, da bi tepla one, ki imajo vpliv, premožni je še ne čutiljo, zato pa tem bolj reveži.

Merodajni pa se morajo v prvi vrsti ozirati na male in srednje ljudske sloje.

In razlogi za to draginjo? Gospodarski krogi pravijo:

1. sankcije, in zaradi tega podaljšana pot za dovoz kolonialnega blaga in sirovin (kave, čaja, riža, dišav, petroleja, sirovin za milo itd.);
2. v zvezi z vojno nevarnostjo tudi izredno povišana zavarovalnina za prevoz blaga po morju (se nanaša na vse zgoraj naštetih predmete);
3. slaba letina žitaric (le deloma res);

4. pretiran izvoz nekih vrst blaga v inozemstvo — tako da ga doma primanjkuje oziroma se je bati, da ga bo primanjkovalo — predvsem masl oziroma prašičevšpeharjev, suhih sliv, čebule, česna in fižola;

5. slaba letina (predvsem čebule in fižola);

6. obnovitev kartelov (sladkor). Itd. itd.

Kaj storiti?

Predvsem priporočamo domača sredstva: omejiti izvoz blaga, zaradi katerega trpi domača prehrana in najprej zagotoviti blago za domači trg, po primerni ceni; potem preiskati in zatreti spekulativno draženje moke in mokarskih izdelkov, ker imamo doma kolikor toliko dovolj blaga na razpolago; pravilno in pravično urediti trošarine, ki jo plačuje revno ljudstvo (za sladkor, kavo, riž, čaj, petrolej); urediti prometne zve-

ze s tujino, da ne bosta Trst oziroma Hamburg služila kot dovozna luka za kolonialno blago, ko pa imamo domača pristanišča. Zakaj ne more postati uvozna luka za Jugoslavijo Sušak? Če ni lastnih ladij, naj se stvar uredi, če ni lastnih naprav, naj se zgradi, če ni dobrih trgovskih stikov, naj se ustvarijo in bi na ta način nudili našemu revnemu narodu v Hrvatskem Primorju in v Dalmaciji zaslužek. Sedanje praktične izkušnje naj bodo za bodočnost — in to za bližnjo bodočnost —, da ne bodo minila spet desetletja, preden bomo prišli v tej smeri korak naprej.

Oklici in naredbe banskih uprav so vredne pohvale. Vendar je veliko vprašanje, če je rešitev v tem, da se skuša vplivati na cene v nadrobni prodaji. Stvar je treba zgrabiti pri korenini, pri veletrgovcu in uvoznikih, dasi poskušajo često tudi detajlisti izkoristiti položaj, vendar oni ne določajo cen. Treba bo kontrolirati nekatere stvari v Vojvodini in Slavoniji, nekatere pri uvoznikih, mnoge pa tudi v samem Beogradu, zlasti naj velja to za finančno in gospodarsko politiko.

Treba je nekaj ukreniti. Nista ogrožena samo javni mir in red, kakor se morda kdo boji, ogrožen je življenjski obstoj našega malega človeka, ogroženo je narodno zdravje in jedro naroda, zdrav nižji in srednji sloj, ki narod predstavlja in državo vzdržujeta.

Ne zanemarjajte resne situacije! Ne igrajte vloge ptiča noja, ki meni, da ga nihče ne vidi, če tišči v nevarnosti glavo v pesek.

Najširše plasti naroda, ki žive od meze in plače, že itak poprej niso imele dovolj dohodkov. Sedaj pa je nujno treba realno vrednost njihovih dohodkov dvigniti, nikakor pa ne trpeti, da bi še padla.

Ne dovolite, da se košček kruha, ki je še ostal ljudstvu, zmanjša! Napravite energične in uspešne ukrepe!

Vsi bodo priznali vaše delo.

—st—

Kriza na Poljskem

Socialisti za izpremembo zunanje politike.

Poljski socialisti so imeli v Varšavi konferenco, na kateri so se odločno izrekli v političnih in gospodarskih resolucijah za sodelovanje Poljske s Čehoslovaško. Zadnje volitve v poljski parlament, ki so se vršile po novem oktroiranem nedemokratskem volilnem redu, so pokazale, da narod z režimom ni za-

dovoljen, ker se volitev v veliki večini ni udeležil. Narod je proti sovražništvu napram Čehoslovaški ter zahteval, da se škodljiva enostranska zveza s tretjim cesarstvom, ki ogroža mir, ukine ter sklene dobre odnošaje z malo antanto in državami, ki so za ohranitev miru.

Fašizem v škripcih

Nemiri v Italiji.

Kakor poročajo angleški listi, je prišlo v industrijskih centrih Italije, predvsem v Milanu, do krvavih demonstracij in nemirov, ker se radi pustolovščine v Abesiniji že sedaj občuti pomanjkanje živil. Mussolini je izdal najstrožje odredbe, vlada pa namerava proglasiti obsedno stanje po vsej Italiji.

rok, ker bi mu sicer parlament izglasoval nezapnico.

Izjava nove bolgarske vlade

V ministrskem svetu bolgarske vlade z dne 24. t. m. je podal predsednik vlade izjavo o bodoči politiki. Vlada bo »preštudirala« položaj v državi, potem šele skušala uvesti sodelovanje z narodom. To pomeni, da ostane še dalje dosedanja politika režima. Pomemben je le oni del izjave, ki pravi, da bo bolgarska vlada nadaljevala politiko zблиžanja z bratsko Jugoslavijo.

P. J.

Pred tridesetimi leti

28. november 1905

Dobro in potrebno je vse važne dogodke in pojave v delavskem gibanju registrirati in mlajše generacije na te dogodke često opozarjati, da se bodo iz njih učile in se zavedale, da je bilo vse, kar si je delavski razred v dolgih desetletjih pridobil, plod težkih bojev in ogromnih žrtev.

Delavski razred je od početka razrednega političnega gibanja posvečal največjo pažnjo boju za politično svobodo, demokracijo in enakopravnost, ker si je bil svest, da bo le po izvojevanju popolni politični enakopravnosti prišel do gospodarske demokracije in enakopravnosti.

Zato je razumljivo, da si je delavstvo že v početku svojega gibanja postavilo kot eno svojih glavnih zahtev boj za uvedbo splošne, enake in tajne volilne pravice za vse državljane, brez razlike spola. Delavstvo Anglije, Francije in Nemčije je to politično pravico že uživalo mnogo časa prej kot pa delavstvo stare Avstro-Ogrske, Rusije in balkanskih držav. Naravno je bilo, da je delavski razred v teh državah posvečal veliko svojega dela in boja za pridobitev splošne, enake in tajne volilne pravice. Prva etapa je bila končana s pridobitvijo takozvane delavske kurije s pluralnim volilnim sistemom (l. 1897.).

S to pridobitvijo je delavski razred v Avstriji dobil prvo svoje parlamentarno zastopstvo in s tem tudi več vpliva v državi.

Že v prvih zasedanjih tega novega parlamenta je bila iznešena zahteva po uvedbi splošne, enake in tajne volilne pravice s proporcionalnim volilnim sistemom, in ta zahteva ni bila več umaknjena z dnevnega reda delavskega gibanja. Pomen tega vprašanja se je stopnjeval z razvojem političnega, narodnega, socialnega in gospodarskega življenja v državi in tudi izven nje.

Boj za splošno, enako in tajno volilno pravico je dosegel svojo kulminacijo v drugi polovici l. 1905. v ogromnih manifestacijah in protestnih akcijah delavstva širom vse Avstrije. Da je prišlo do te kulminacije, je treba podčrtati, razen odločne zahteve delavskega razreda v Avstriji, še druge momente, ki so vplivali na razpoloženje avstrijskega delavstva. Med prvimi je bil nepričakovan nastop socialističnega delavstva v Budimpešti, kjer je 15. septembra 1905 demonstriralo 100 tisoč delavcev za splošno, enako in tajno volilno pravico.

Takoj za tem, in sicer 6. oktobra, je s. Daszinsky imel v avstrijskem parlamentu fulminanten in zgodovinski govor, katerega uspeh je bil ta, da se je za uvedbo splošne in enake volilne pravice izreklo 155 poslancev, proti 114. (Večina je bila za, ali po ustavi je bilo treba dobiti dvetretjinsko večino.) Ta nenaden uspeh maloštevilne delavske parlamentarne delegacije je delavstvo še bolj podžgal in že dne 10. oktobra 1905 je v Pragi demonstriralo 100.000 čeških socialistov, ki so pokazali svojo politično razumevanje in moč.

Kakor v Pragi tako so se potem tudi na Dunaju, v Grazu, Trstu in drugod vršile neprestane demonstracije in shodi. V tej dobi se je tudi naša jugoslov. socialna demokratska stranka razgibala in prire-

dila po vseh delavskih krajih protestne shode. (Mimogrede bodi omenjeno, da je ob priliki te borbe tudi pisec teh vrstic prvič nastopal kot govornik na političnem shodu, in sicer v Šklednju pri Trstu in v Trstu).

Za zadnje dni oktobra je bil sklican na Dunaju strankin zbor celokupne Socialnodemokratske stranke v Avstriji (mislim, da je bil to zadnji skupni zbor) z dnevnim redom: Boj za splošno in enako volilno pravico.

Med potekom zborovanja (30. oktobra 1905) je kakor strela vžgala vest, da je **rusko delavstvo zrušilo absolutizem v Rusiji**. Po prejemu te vesti je bilo nadaljevanje zbora nemogoče in so se že ta večer vršile ogromne manifestacije **stotisočev** dunajskega delavstva. Po vseh okrajih so se vršila ogromna zborovanja, na katerih so govorili tudi zastopniki češkega, slovenskega (E. Kristan) in ostalega socialno demokratsko organiziranega delavstva Avstrije in inozemstva.

Pod pritiskom teh dogodkov in vsled trmoglavosti vlade je ta shod sklenil, da se bodo vršila dne 28. novembra 1905 po celi državi ogromna manifestacijska zborovanja in demonstracije in da bo za slučaj, da bi vlada ne ugodila volji in zahtevam delovnega ljudstva, proglašena **splošna politična stavka**. Priprave za ta dan so bile po celi državi ogromne. Delavstvu so se pridružili tudi vsi ostali demokratično čuteči državljani. Delavstvo je 28. november pričakovalo z neverjetno navdušenostjo in pripravljeno na vsako žrtev.

Prišel je ta zgodovinski dan. Bil je deževen jesenski dan, ali vse to ni motilo, da ne bi ogromne mase šle na ulice. Po dunajskem Ringu je v dopoldanskih urah demonstriralo **pol milijona**, v Pragi 150.000, v Trstu 30.000 ljudi. Celo v vedno zaspani Ljubljani je bilo več tisoč oseb v sprevodu. V istem sorazmerju je bila udeležba po vseh drugih manjših mestih in delavskih centrih. Vredno je poudariti tudi to, da so v Ljubljani skupno demonstrirali socialni demokrati in tedanji klerikalci, v Trstu pa socialni demokrati in slovenski narodnjaki (ta dan so pod pokroviteljstvom socialno demokratskega delavstva prvič šli slovenski narodnjaki s slovensko trobojnico po tržaških ulicah).

Uspeh in učinek te kolosalne manifestacije je bil tako ogromen, da se mu ni mogla izogniti niti reakcionarna vlada barona **Gautscha**, katera je bila primorana takoj sporočiti vodstvu stranke, da bo parlamentu predložila zakon za uvedbo splošne, enake in tajne volilne pravice, kar se je kasneje tudi zgodilo in maja meseca 1907 smo že imeli prve volitve po uvedbi splošne in enake volilne pravice, pri katerih je delavstvo dobilo 81 poslancev v dunajskem parlamentu.

Vredno je omeniti, da so se na Kranjskem proti uvedbi splošne volilne pravice borili le **slovenski liberalci** pod vodstvom pokojnega **dr. Tavčarja**, ki se ni mogel sprijazniti z dejstvom, da bo njegov hlapec imel isto volilno pravico, kakor on, njegov gospodar.

To, kar sem napisal, se je vršilo pred **tridesetimi leti**. Od tega časa se je mnogokaj spremenilo. Avstrija je razpadla, dobili smo svojo nacionalno državo, takoj in brez bojev tudi splošno, enako in tajno volilno pravico. Danes stojimo pred novim dejstvom, o katerem je treba razmišljati in se vprašati, **ali nismo spet v dobi, ko bo treba obnoviti boj za iste politične pravice, kakor smo ga vodili pred 30 leti?** Danes smo kakor takrat prepričani, da brez političnih svoboščin in politične enakopravnosti delavstvu ni mogoče izvojevati gospodarske enakopravnosti in demokracije. Ali je naše delavstvo tudi danes tako razpoloženo, kakor je bilo pred 30 leti?

Društva narodov za pomoč proti Italiji, ki bi se tati 29. novembra, bo sklicuje.

December in januar agitacijska meseca

za naš delavski tisk

Dne 1. januarja 1936 poteče 10 let, odkar je pričela izhajati »Delavska Politika« S ponosom zre naš list na svojo preteklost, polno bojev za socialne, politične, gospodarske in kulturne pravice delovnega ljudstva.

Da je »Delavska Politika« lahko premagala številne ovire, zlasti materijalnega značaja in da je preživela tudi dobo najhujše reakcije, se ima zahvaliti predvsem **neizmerni požrtvovalnosti in nesebičnosti naših vrlih poverjenikov, dopisnikov in delavcev**.

Ves čas svojega obstoja je »Delavska Politika« zvesto služila interesom delovnega ljudstva in tako izpolnjevala svojo nalogo, da je delavstvu privedla do delovnega ljudstva.

»Delavska Politika« si je utrla pot v vse kraje, kjer prebivajo zavedni delavci, kmetje in obrtniki. Malo krajev je v Sloveniji, kamor bi ne zahajal naš list; mnogo pa je še delavskih stanovanj brez »Delavske Politike«.

Vsi si želimo, da bi »Delavska Politika« prihajala večkrat na teden med nas! Potrebno pa je, da se tudi vsi zavedamo, da se bo to zgodilo le, ako pojedemo skupno na delo in neumorno pridobivamo »Delavski Poli-

tiki« novih naročnikov, kajti »Delavska Politika« se mora vzdrževati izključno le z naročnino, ki jo plačujejo redni naročniki.

Ob desetletnici se bomo najlepše oddolžili »Delavski Politiki« s tem, da ji pridobimo čim več novih naročnikov.

Meseca

december in januar

naj bosta posvečena agitaciji za »Delavsko Politiko«! Mnogo je še nezavednih, ki jih dnevno zastruplja delavskemu gibanju nasproten tisk. Vse te moramo vzdržati in jih privedi v vrste zavednih bojevnikov za človeka dostojno življenje in lepšo bodočnost delovnega ljudstva.

Na delo!

V krajih, kjer še ne postojajo poverjeniški odbori, jih ustanovite in sporočite imena poverjenikov naši upravi! Ako potrebujete agitacijski material, referente za predavanja in zborovanja, na katerih boste razpravljali o potrebi razširitve »Delavske Politike«, sporočite to uredništvu in upravi našega lista Maribor, poštni predal 22.

Družnost!

Uredništvo in uprava.

Rudarji rudnika „Stanovsko“ so dosegli priznanje svoje organizacije

Popolen uspeh tudi v drugih vprašanjih

Že v eni izmed prejšnjih števil »Delavske Politike« smo poročali, da so rudarji rudnika »Stanovsko«, 118 po številu, stopili dne 16. novembra t. l. v stavko, ker je uprava podjetja dan poprej odpovedala službo celokupnemu pripravljalnemu odboru za ustanovitev podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije.

Vodstvo Zveze rudarjev Jugoslavije je takoj podvzelo potrebne korake na merodajnih mestih radi priznanja koalicijske pravice delavstvu in pa, da se na tem rudniku odpravijo neznosne socialne razmere, katere so v glavnem obstojale v nerednem izplačevanju delavskih zaslužkov.

Pri tozadevnih pogajanjih, ki so se vršila v pondeljek, dne 25. novembra in katerih sta se udeležila poleg zastopnikov delavstva, tudi rudarska in politična oblast po svojih predstavnikih, je bil po daljši razpravi dosežen ta-le sporazum:

1. Podjetje sprejme odpuščene delavce zopet v službo;

2. obojestransko se ne sme izvajati nobenih konsekvenc radi stavke;

3. podjetje se zaveže, da v slučaju potrebe zmanjšanja obrata ne bo delavce reduciralo, temveč bo v sporazumu z delavskimi zastopniki uvedlo skrajšan delovni čas;

4. dne 26. novembra se izplača delavstvu vsa od bratovske skladnice potrjena hranarina za nazaj in mezde za mesec september;

5. najkasneje do 30. novembra bo izplačalo podjetje eno tretjino zaslužka za mesec oktober, a na ostalo pa predjem v obliki nakaznic;

6. delavstvo zastopstvo na rudniku se uredi po predlogu delavstva.

Na podlagi tega sporazuma je delavstvo dne 26. novembra t. l. pričelo zopet z rednim delom. S tem so ti rudarji s popolnim uspehom prestali svoj bojni krst za svojo razredno organizacijo. Zato jim ključemo, živela solidarnost in vztrajnost!

Imenovanje uprav v socialnem zavarovanju

Uprava Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Z odlokom z dne 23. novembra 1935 je bila razrešena dosedanja uprava OUZD v Ljubljani ter imenovana naslednja:

Ravnateljstvo:

Delodajalci: Franc Kremžar, časnikar in posestnik iz Most, Jeglič Franc, ravnatelj tvrdke »Zmaj« v Ljubljani, Matko Curk, stavbenik iz Ljubljane, Jože Gašperšič, ravnatelj Željarske zadruge, Konrad Golob, stavbenik iz Celja, Franc Klanišek, trgovec iz Maribora.

Delojemalci: Janez Majeršič, zadržni poslovodja, Franc Kukovica, skladiščnik iz Ljubljane, Rozman Peter, strokovni tajnik v Čreti pri Slivnici, Žumer Srečko, strojni stavec iz Ljubljane, Jakomin Lovro, strokovni tajnik iz Ljubljane.

Namestniki:

Delodajalci: Vinko Resman, posestnik iz Radovljice, Vinko Požar, pekovski mojster iz Ljubljane, Pavel Rožman, industrijec iz Polhogovega gradca, Gospodarič Franc, mizarjski mojster iz Radeč pri Zagorju, Miloš Hohnjec, ključavničar iz Celja, Koter Stefan, mizarjski mojster iz Maribora.

Delojemalci: Josip Jonke, urarski delavec iz Ljubljane, Matko Vostner, zadržni tajnik iz Slovenjgradca, Josip Loboda, delavec iz Ljubljane, Franc Savec, delovodja iz Ljubljane, Kregar Ivan, modelski mojster iz Ljubljane, Kranjc Rudolf, čevljar iz Ljubljane.

Nadzorni odbor:

Delodajalci: ing. Miklavc Fr., ravnatelj Kranjskih deželnih elektrarn v Ljubljani, in Vrevec Franc, uradnik »Store« v Št. Vidu nad Ljubljano.

Delojemalci: Krvinc Ivan, delovodja iz Ljubljane, in Pangeršič Ivan, delavec v Zalogu.

Namestniki:

Delodajalci: Belcjan Boštjan, stavbenik iz Gore pri Komendi, in Vilko Weigl, trgovec iz Maribora.

Delojemalci: Leopold Voster, služitelj v Mariboru, in Franc Toplišek, delavec iz Ljubljane.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani.

Istega dne je bila imenovana uprava tudi za Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani, in sicer:

Za člane ravnateljstva gg. Kočan Anton, prokurist Zadržne gospodarske banke, Kralj Anton, tajnik Zadržne zveze, Martelanc Ivan, uradnik Vzajemne zavarovalnice, Globočnik Rajko, uradnik Ljudske posojnice, Fazarinc Anton, trgovec v Celju, dr. Zitko Stanislav, odvetnik v Ljubljani, Kovačič Anton, uradnik v Mariboru, Smrkoli Albin, veletrgovec v Ljubljani, Klinar Peter, ravnatelj Državne hipotekarne banke v Ljubljani, Melicer Franc, poslovodja v Ljubljani, Trop Tomo, knjigovodja v Mariboru in Štih Ludvik, uradnik »Croatie« v Ljubljani; v nadzorni odbor so imenovani: industrijec Ivan Avsenek, trgovec Karel Soss, trg. sodruknik Alojz Sitar in zasebni uradnik Joško Zemljčič.

Na povabilo ministrstva socialne politike sta predlagali delavska in trgovska zbornica imena kandidatov

za upravo. Kandidatni listi sta stavili tako delavska kakor trgovska zbornica v smislu sporazuma, ki ga je sklenila vsaka zbornica v svojem avtonomnem krogu. Obe listi sta bili sestavljeni sorazmerno zastopstvu pravično, kar bi moglo oblast le veseliti, da predlagajo te korporacije sporazumno kandidate za upravo. To namreč pomeni, da zbornice objektivno rešujejo svoje zadeve in da je v zbornicah že nastalo pomirjenje pri stvarnem delu, ki ga smemo zahtevati vsi pošteni ljudje. Nadzorna oblast pa teh predlogov ni upoštevala v polni meri, ker je imenovala upravo po nekem izpremenjenem predlogu. Oblast je vsekakor opravičena ugovarjati predlogom, če ima za to zakonite razloge ter zahtevati nove predloge.

Strahovit poraz Italijanov v Afriki

Italijani se umikajo. — Abesinci v ofenzivi na severu in na jugu.

Nenadoma so Abesinci prodrli italijansko fronto ob reki Fanfan ter prišli za hrbet italijanski vojski med Graberhorjem in Gorrahejem. Italijani, ki so prodirali proti Džidžigi, so morali bežati ter pustiti tam mnogo vojnega materiala. Abesinci so si s tem zopet osvojili Grabehor in Gorrahei ter velik kos ozemlja. Na močvirnatih tleh je bil beg za Italijane silna muka. Izgubili so tu mnogo človeških in materialnih žrtev. K porazu Italijanov so nekoliko pripomogli tudi askari, to so eritrejski domačini, ki se morajo bojevati vedno v prvih vrstah, ker so prešli na abesinsko stran.

V enem primeru so napadle abesinske čete italijanski oddelek 2000 vojakov. Od teh je bilo mrtvih in ranjenih 1200, ujeli so jih pa 500. Tu so zajeli dva tanka, 43 strojníc in 1500 vojaških pušk.

Tudi na severnem bojišču se vrše bitke. Južno od Makale so Abesinci napadli tri italijanske bataljone ter jih popolnoma zmleli. Zajeli so 153 mul ter mnogo streljiva. Važnejša bitka se pa vrši severozahodno od Makale. Mesto Makale in še nekaj krajev so Italijani že zapustili.

Novi poveljnik, maršal Badoglio, namerava baže prodirati proti Tanskemu jezeru, vendar mu bo ta načrt najbrže prekrizala vršča se bitka v predelu pogorja Tembijena.

Dogodki v Abesiniji kažejo, da so Abesinci že dobro oboroženi, držni in da imajo dobro vodstvo ter da je za njimi neka velesila, ki se tudi zanjo bijejo.

V ogledalu

»Del. Obzornik« in »Pohod«. Ker hoče »Obzornik« s svojimi lažmi spravljati »Delavca« v zvezo s »Pohodom«, povemo vsem, da je »Delavec« strokovno glasilo, ki ga izdajajo delavske strokovne organizacije že dvainvajset let, da je bil torej »Delavec« že dve desetletji pred »Obzornikom« in »Pohodom« na svetu. »Pohod« in »Del. Obzornik« se gotovo dobro poznata med seboj, saj je pri uredništvu »Obzornika« g. Čufer, ki je bil svoj čas jeseniški sodruknik »Pohoda«, a se je sedaj po svoji preselitvi v Ljubljano pridružil novoustanovljenemu »Obzorniku«. Gospodje, pri obrekovanju vam torej priporočamo večjo previdnost. Sicer smo vam pa hvaležni, da ste že v tretji številki sneli krinko in nastopili proti Strokovni komisiji, ki je predstavnica svobodnih strokovnih organizacij v Sloveniji. S tem ste dokaj hitro doigrali svojo ponesrečeno igro.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Radi pomanjkanja prostora je podlistek v današnji številki izostal.

Doma in po svetu

O žalitvi judenburških žrtev je šele zdaj »odbor za postavitev spomenika judenburškim slov. vojakom« podal v nekaterih meščanskih listih izjavo, ki nas nikakor ne more zadovoljiti. Pravijo, da so izvedeli za izraze vdanosti Otonu Habsburškemu šele iz graških časopisov in da torej nimajo nobene zveze s Habsburžani. Vemo, da se gospodje z udanostno brzovjavko, ki je bila poslana Otonu Habsburškemu, ne strinjajo. Toda to je premalo povedano. Gre za mnogo več, gre za protest proti temu, da so avstrijski habsburško navdahnjeni »zibcenarji« izrabili slavje in poslali pozdrav pretendentu na »avstrijski prestol«. Take zadeve ni mogoče odpraviti z enostavno izjavo, da ni imel prireditveni odbor o dogodkih, ki so se odigrali za njegovim hrbotom nobenega pojma. Slovensko časopisje, ki je razvijalo ogromno propagando za judenburško romanje, bi moralo nastopiti proti škan dalu, ki se je odigral v Judenburgu in ožigosati postopanje avstrijskih prirediteljev, ki niso znali škandala preprečiti in zaščititi slovenskih udeležencev iz Jugoslavije pred nečuvno provokacijo avstrijskih monarhistov. Ali smo mogoče že čitali v listih kakšno opravičilo avstrijskega prireditvenega odbora, kakšen protest proti poslani udanostni brzovjavki? Ako gospoda molči, potem se s tem strinja in je dolžnost našega časopisja, da jo nauči dostojnosti. Saj se nam bodo sicer rogali v inozemstvu, da so nas na tako prefrigan način speljali na led. Pripravljalnemu odboru za judenburško romanje nujno priporočamo, da sam pošlje protest proti infamnosti habsburgovcev odboru v Judenburg in pa, da za stvar zainteresira dnevno časopisje. Treba je skrbeti za to, da bo naš protest odmeval do Stenockerzeela!

Radikali niso mogli izvoliti celotnega odbora. Pri nedeljski seji slovenskih radikalov so izvolili le nekaj članov pokrajinskega odbora, do volitev članov glavnega odbora za državo pa sploh ni prišlo, ker so pre huda notranja nasprotstva v tej stranki, ki »se dela od spodaj«. Značilno je, da med redkimi izvoljenimi ni nobenega zastopnika iz kmetov, ne obrtnikov, ne delavcev, ne nameščencev.

Občinske volitve so se vršile javno po starem zakonu v nekaterih krajih. V Velesu je zmagala opozicijska lista, pa so bile potem volitve razveljavljene. V Kninu v Dalmaciji sta bili vloženi radikalska in zemljoradniška lista, druga je bila radi napak odklonjena, tako da je nastopila samo radikalska. Istotako se je zgodilo v Djevdjeliji v južni Srbiji.

»Ljudska Pravica« preneha izhajati. »Ljudska Pravica«, ki je že enkrat zaspala, sporoča zdaj, da se je njen konzorcij dogovoril z »Bojevnikom«, ki ga izdaja industrialec dežnikov Vidmar, in s »Slov. zemljo«, da bo od konca decembra dalje namestu vseh teh treh lističev izhajal en sam list. V isti izjavi pravijo, da so se sporazumeli zato, ker vsi stojé »soglasno na miselnosti slovenske kmečko-delavske politike«. Kakšna je ta »kmečko-delavska miselnost« pod vodstvom fabrikanta Vidmarja, seveda ne povedo. V isti številki pri naša »Ljudska Pravica« izjavo ptuj ske podružnice Splošne del. strokovne zveze, ki navaja, da so bili njeni napadi na ss. Uratnika in Jakomina »neresnični«. — Iz radikalizma v spokojno meščansko družbo je le en skok. »Ljudska Pravica« ga je tvegala z uspehom.

V Italijo vabita na razne izlete družbi »Putnik« in »Po božjem svetu«.

160 traktorjev v enem turnusu. Češki »Socialdemokrat« poroča: Stalingrajska tovarna traktorjev je 24. novembra napravila v sedemurnem delu 160 traktorjev. Prejšnji dan je harkovska tovarna traktorjev v istem času izdelala 144 traktorjev. To priča o veliki racionalizaciji dela v Rusiji.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Nalezljive bolezni

V Ljubljani se močno širita med otroki in šolarji škrlatinka in davica. Število bolnikov je tako naraslo, da moramo govoriti o epidemiji, ki nevarno ogroža zdravje naših otrok.

Vendar pa tudi za take primere nismo pripravljeni in nihče ni skrbel za to, da bi imeli zadostne izolacijske možnosti in zadostne zdravstvene nege in zdravniške pomoči.

Vidimo star rešilni voz s Turkovimi konji, ki prevažata majhne bolnike, vemo pa, da je bolnica prenapolnjena in da odklanja sprejem. Poznamo več primerov, da so očete z materami vred kontumacirani, kaj čuda, če gre tak človek kljub temu na delo ali v službo, ker ostane sicer v kontumacu brez zaslužka?

Higienska služba kaže ob vsaki priliki svoje hibe. Letošnja griza, ki je razsajala po Dolenjskem, je šolski vzgled, kako strahno se razširi bolezen, če ni takoj zajeta po najeksaktniši higieni službi. Videli smo, kako razsaja bolezen, če se prej vrše dolgi prepiri o tem, kdo od zdravnikov bo odšel na teren.

Za slovensko in slovansko lice Ljubljane pridno skrbé razne trafike, ki ne razstavljajo n. pr. niti enega češkega časopisa, pač pa »Popolo«, »Corriere«, »Piccolo«, »Domencia« in vse mogoče italijanske liste. Tudi po ljubljanskih kavarnah opažamo, da imajo naročene razne italijanske in nemške časopise, pa med tistimi nemškimi listi niti enega socialističnega ne. »Führerski duh« vlada po naših javnih lokalih!

Za koga so ceste? Tisti gospodje na ljubljanskem magistratu, ki skrbé za ceste, naj bi sli včasih »...« po Miklošičevi cesti, kjer ob vlažnem vremenu in pozimi ob poledenelosti padajo ubogi konji in vprežna živina, ki ne more najti opore na gladkem asfaltu. Ali naj občina gradi ceste, ki so za vozovni promet, ali pa naj vsi vprežni kmetov in mestnih prevoznikov motorizira.

Akcija za nujno preskrbo siromašnih otrok je našla dober odziv med — uradniki in delavci, torej med siromaki. Po izvršeni akciji bi bilo dobro, če bi v časopisju objavili imena in vsote, ki jih bodo morda darovali ljubljanski kapitalisti ...

Zaupniški tečaj. V soboto, dne 30. novembra ob 19. uri predava s. Čeh o obratnih zaupnikih. Pozivamo vse naše obratne zaupnike, da temu predavanju prisostvujejo.

Brezposelni se oglašajo! Pišejo nam: Občina poziva prebivalstvo, da prispeva za pomožno akcijo. Pomoč je gotovo nujno potrebna. Potreben bi pa bil tudi apel na vse, ki zaposlujejo upokojenca, da jih odpuste in na ta način napravijo prostor za brezposelne. Po mariborskih tovarnah kar mrgoli upokojenec, ne mislimo kronskih, ki res ne morejo živeti, ampak ostalih z normalno pokojnino. Mestna občina sama daje zgled. Napravite z energično gesto konec tem razmeram in takoj boste znatno podprli pomožno akcijo, brezposelni bodo dobili delo in zaslužek, njihove stadojče družine pa prepotrebni košček kruha in vsaj malo toplo stanovanje.

Je proti zakonu. Mestna podjetja so baje sklenila v bodoče izplačevati delavcem mezdo šele čez vsakih 14 dni. Moramo opozoriti, da bi bil tak sklep v odločnem nasprotju z zakonom, ki ga z nobeno pogodbo ni mogoče spremeniti. § 212 o. z., ki je prisilno določilo, namreč določa, da se mora plačevati mezda delavcem, odmerjena po času, po kosu ali poedinih stvaritvah, ob koncu vsakega koledarskega tedna. Mestna podjetja se bodo menda že morala držati zakona že zaradi ugleda.

Na Teznu se vrši plebiscit za pripadnost občine. Eni so za to, da ostanejo pri Pobrežju, drugi bi se radi priključili k Radvanju, tretji bi pa radi imeli samostojno občino. Ostanek bi prišel rad pod Maribor. Končni rezultat plebiscita še ni znan.

Zupan občine Košaki, g. Janžekovič, je odstopil. Poslé vodi začasno njegov namestnik g. Cerinšek.

Zelezniški upokojenci in vdove. Od 1. decembra tega leta naprej je legitimacije v svrhu podaljšanja za leto 1936, oddati na tisti postaji, kjer so posamezniki v evidenci (v Mariboru na gl. kol. ali pa na kor. kolodvoru). Priložiti je treba odrezek denarne nakaznice, s katero je upokojenec prejel nakazano pokojnino za zadnji mesec. Tisti pa, ki pustijo legitimacije prvič podaljšati kot upokojeneci (upokojenke), morajo poleg tega predložiti še rešenje o odmeri pokojnine.

V Ljudski univerzi je zadnje sredo priredil Kulturno-feministični odsek Zenskega društva s pomočjo Zveze mladih intelektualcev lepo uspelo mirovno manifestacijo: povezane z lepim prologom so bile občuteno podane recitacije iz slovenske protivojne literature v pesmi in prozi in to iz Zupančiča, Cankarja, Igota Grudna in Silvina Sardenka. Izbira je bila pripravljena bolj ad hoc, ker imamo v slovensčini še dosti značilnejših del s protivojno tendenco (Seliškar, Cerkenik, Klopčič, Kosovel, Čulkovski i. dr.). Vendar je bil to večer, kakršnih Ljudska univerza malo nudi. Dvorana je bila polna zlasti mladine, ki je ob zaključku živahno vzklíkala: Nočemo vojne!

Razne velikopotezne regulacije so se nam obljubljale, medtem pa prebivalstvo še naprej gazi po prav abesinskem blatu.

Mestni fizikat ima zato pravico, da zahteva sedaj, da stopijo v akcijo vsi oni, ki jim je higiena služba dolžno opravilo. Prav tako pa mora dobiti mestni fizikat na razpolago primerne prostore, da bo bolnike izoliral in zdravniško oskrbel.

V Trbovljah imajo svojo izolirnico, v Ljubljani pa je v njej nameščena žandarmerijska šola. Ne more biti neresljiv problem, da se šola za nekaj časa umakne in napravi prostor ubogim mladim bolnikom.

Tudi pojav škrlatinke in davice kaže na razdrapano naše gospodarske razmere. Neodporna so ta mlada telesa; nezadostna obutev, strgana obleka, sestradanost, so glavni činitelji, da sta se tako razpasli ti nalezljivi bolezni v naši sredi.

Še nekaj moramo pripomniti: sedaj hite nekateri s cepljenjem. Opozarjamo, da živi v Ljubljani še spomin na grozno tragiko, ki jo je doživela Andrejkova družina, ko so cepili zoper škrlatinko dva njuna otroka, ki sta pa že nosila kal bolezni v sebi.

Higiena ima svoj smisel le, če je stalna, trajna in dosledna. V hudi uri pa ne rabimo take higiene.

ZAHVALA.

Moja žena Marija mi je po kratki, mučnj bolezni dne 23. novembra t. l. umrla. Izgubili sem svoje najdražjo prijateljico, tovarišico in spremljevalko na poti skozi življenje.

Ob priliki težke izgube so me tolažili mnogi moji prijatelji, sodruzi in sodružice, ki se jim tem potom vsem najtopleje zahvaljujem.

Posebno se zahvaljujem delavski godbi »Zari« za krásni venec in žalostinke, ki jih je svirala na zadnji poti pokojnice, delavskemu pevskemu društvu »Cankar« za lepi nagrobni pred domom in pred grobom, s. Mimi Podbevšek za v srce segajoč govor, Jeraju in Medveščeku za darovana venca, vsem »Zarjanom«, ki so spremili svojo ustanovno članico, učenkam IV. razreda meščanske dekliške šole v Šiški, ki so se polnoštevilno udeležile pogreba in položile na mrtvaški oder krásen šopek rož, poleg pa tolažile svojo jokajočo, osirotelo sošolko Zinko.

Hvala vsem, ki so mojo Marijo spremili k večnemu počitku.

Blaž Korošec in hčerka Zinka.

Maribor

JEDILNE PRIBORE (CHROM)

po 6 žlic, vilice, nož, žlička za kavo Din 170
 prvovrstne kakovosti, zelo poceni
 6 žličk za kavo v etujuj Din 45
 1 žlica, vilice, nož in žlička za kavo v etujuj Din 65
 Na obroke brez pribitka.

M. JLGGER-JEV SIN

urar in juvelir
 MARIBOR, Gosposka ulica 15

Ob meji pri št. Ilju so te dni odmevali streli. Obmejni stražnik je hotel ustaviti dva tihotapca, ki sta prišla iz Avstrije. Tihotapca pa sta vrgla od sebe več zavitkov saharina in drugega blaga in sta zbežala proti bližnjemu gozdu. Stražnik je za njima streljal, onadva sta mu pa odgovarjala iz svojih samokresov. Nazadnje sta ušla, vendar so pričali krvavi sledovi, da je eden moral biti ranjen.

Ob priliki Obrtniškega tedna v nedeljo, dne 1. decembra t. l. ob pol 10. uri se bo vršilo manifestacijsko zborovanje obrtnikov in v soboto, dne 7. decembra t. l. ob 20. uri družabni večer v Gambrinovi dvorani.

Naše silvestrovanje. — Predprodajne vstopnice za Silvestrov večer v dvorani pivovarne Union so že na razpolago. Člani naših strokovnih in kulturnih organizacij jih dobe po Din 6.— v tajništvu, Delavska zbornica, II. nadstropje, nadalje v upravi »Delavske Politike«, pri obratnih zaupnikih in pri organizacijskih funkcionarjih. — Za nečlane je vstopnina Din 8.— v predprodaji. Pri večerni blaginji pa brez razlike Din 10. Pobrignajte se pravočasno za vstopnice!

Celje

Novo gerentstvo Celjske mestne hranilnice. Komisar je trgovec Anton Fazarinc, člani sosveta pa Janko Dolinar, Karl Golob, Anton Hofbauer, Stojan Holobar, Mirko Hočevar, Franc Leskovec, Rudolf Stermecki in dr. Alojzij Voršič.

Podružnica kovinarjev bo priredila v soboto, dne 30. nov. t. l. ob 8. uri zvečer »Pri Ameriki«, v novi dvorani, veselico s plesom. Vse ljubitelje zabave vladno vabimo.

Hrastnik

Zanimivo predavanje je priredila tukajšnja podružnica ZRJ dne 24. novembra. Predaval je s. Arh iz Zagorja o »pomenu in namenu raznih strokovnih organizacij«. Predavatelj je v svojem govoru jako poljudno obrazložil zgodovino socialnih bojev in delavskega gibanja od l. 1848. dalje pa do današnje dobe. Svoja izvajanja o pomenu in namenu gotovih strokovnih organizacij je podprl s citati iz govorov raznih »Führerjev« ob raznih prilikah. Navzoče delavstvo je pazno sledilo predavanju in se je lahko

iz njega marsikaj naučilo. Kjerkoli pa se bo to predavanje še vršilo, opozarjamo nanj vse sodruge in sodružice.

Trbovlje

Glavna razprava pri TPD. Rudarsko glavarstvo je razpisalo za dne 3. decembra glavno razpravo pri TPD v Ljubljani. Glavna razprava se bo vršila vsled ureditve važnih delavskih vprašanj in zahtev, ki so nastale v teku časa bodisi vsled neupoštevanja kolektivne pogodbe, bodisi zaradi drugih delovnih prilik. Ta razprava bo tudi obravnavala vprašanje dolgov v rudniških konzumih in izplačevanje mezd delavcem, ki imajo dolg v rudniškem konzumu. To vprašanje je postalo že tako pereče, da bi zadnje čase skorajda morala poseči vmes oblast. Kljub razmeroma dobri zaplitovitvi pri rudniku bi po sedanjem postopanju rudniških konzumov morali delavci in njihove družine dobesedno stradati.

Zakaj se krši zakon o zaščiti delavcev? Skupina delavcev, ki je zaposlena pri odkopavanju jarkov za vodovodne cevi, dela že mesece po 12 ur dnevno. Ne imenujemo obrata, ki to delo vrši, da se nam ne bo zopet očitala osebnost, vendar ne moremo iti preko dejstva, da se nekaterim zaposlenim delavcem plačujejo nadure s 50 odstotnim poviškom, drugim pa ne. Ali morda za firmo Hauk ne veljajo zakoni o zaščiti delavcev? Nadure naj plača bodisi obrat, za katerega delavci delajo, ali pa tisti, ki je te delavce obratu stavil na razpolago. Gospodje naj se zavedajo, da so delavci upravičeni zahtevati svoje zakonite pravice.

Zagorje ob Savi

Zahtevamo kuhinjo za brezposelne! Izvedeli smo, da se letos sploh ne namerava otvoriti kuhinja za prehrano brezposelnih pod okriljem občine. Občina sama pravi, da nima denarja (kar je res), na banovini kljub večkratnim prošnjam ni mogoče ničesar dobiti. Lansko leto je občina otvorila kuhinjo 1. januarja in jo je vzdrževala s sredstvi bečnostnega sklada do 5. aprila. Hrano je prejemalo: enkrat dnevno po 235 ljudi in dvakrat dnevno pa nad 130 ljudi. V ljudski kuhinji bo sicer tvorjen oddelek za brezposelne, ali to ne bo od daleč zadostalo potrebam tako velikega števila preskrbe potrebnih. Zato z veliko nado pričakujemo od gospodov na bankski upravi, da bodo pokazali smisla za socialne potrebe naših brezposelnih.

Ježica

Občinske volitve. Kakor smo že poročali, se bodo 15. decembra vršile pri nas občinske volitve. Po dosedanjih pripravah in razgovorih izgleda, da bosta vloženi samo dve listi. Delavci in kmetje v naši občini so si izbrali za svojega nosilca s. Dovča Ignacija. Na tega nosilca so pristale vse opozicijske skupine, tako da bo proti nasprotni listi, na kateri nameravajo pristaši JRZ kandidirati g. Severja, nastopil enoten in strnjen blok delavcev, kmetov, nameščencev in vseh tistih, ki jim demokracija ni samo prazna fraza.

Kranj

Socialisti postajamo močni. Že pregovor pravi: Svojo moč najbolj spoznaš po tem, koliko te cení nasprotnik. Tako tudi mi spoznavamo svojo moč na podlagi besnenja radikalnega »Gorenjca« zoper nas. Vsak naš gib izrabí za obrekovanje in za denunciranje, z namenom, da nas zasovraži pri delavstvu. Tako nas v zadnji številki mimogrede obrekuje. Namestu, da bi podčrtal mizerne plače delavstva, katere smo navedli v podjetju g. Sirca in se našemu ogorčenju pridružil, pa nas poziva, naj navedemo plače tudi v Jugočeški. Odstavek v »Del. Politiki«, katerega »Gorenjec« namenoma drugače citira, se je glasil takole: »Želeli bi, da »Gorenjec« tudi v druga podjetja malo posveti, n. pr. da navede tudi mezde, ki so jih delavci dobivali pri gradbenem podjetju Slavac, nadalje zakaj se delavstvo v »Jugočeški« za vsako malenkost tako občutno kaznuje itd. Vsak bo videl, da smo mi že posvetili tudi v »Jugočeško«. Ali »Gorenjec« to zamolči, ker je treba stvar potvortiti. Mi omenjamo notico »Gorenjca« zato, ker ne računamo, da z iskrenostjo in simpatijami do mizernega položaja delavstva razgalja socialni položaj delavstva v tovarni g. Sirca. Vse to dela po našem mnenju bolj radi nasprotstva, ki vlada med »Gorenjčevno« opozicijo in večino občinskega odbora, pri kateri igra važno vlogo tudi g. Sirc. Mi smo mizerijo delavstva v Sirčevi tovarni navedli že davno prej, kakor se je pa to zdelo potrebno »Gorenjcu«. Obenem pa smo vabili delavce tudi v organizacijo, ker iz prakse vemo, da še tako nesramno razkrinkanje ne izboljša položaja delavstva. V »Gorenjčevi« notici tega nismo čitali, pa tudi ne kakšnega apela na oblast, da izkorističanju napravi konec. — Glede predavanja v gimnaziji, o odpravi plodu, pa pravi »Gorenjec«, da so bili marksisti razočarani. To bi ne bila nobena novost, saj so bili marksisti že večkrat razočarani, zlasti pa vsako soboto, ko dobe izplačilo. Veseli nas le, da »Gorenjec« danes že povsod vidi marksiste. Mi se pa ne moremo pohvaliti, da bi bili videli najožje pristaše »Gorenjca« na predavanju o načrtnem gospodarstvu. Neoziraje se na levo in na desno gre kranjsko delavstvo počasi, a sigurno svojo pot naprej; socializem je naš cilj. Tudi shod SDSZJ, ki se je vršil 24. t. meseca, je pokazal, da je kranjsko delavstvo na prvi poti. Zadnje čase »Gorenjčeve« poloficijne »delavske« organizacije vedno jasneje kažejo svojo notranjost. Radi tega je članstvo nad voditelji in nad vplivom

klerikalnih veljakov, pod katerimi mora kloniti, vedno bolj razočarano. To pa more biti le v prid našemu socialističnemu gibanju.

Jesenice

Plesna šola. SK Kovinar je otvoril plesno šolo za svoje člane. Plesne vaje se vršijo vsak četrtek zvečer od 20. do 23. ure in vsako nedeljo od 15. do 18. ure popoldne. Podučuje se vse moderne družabne plesne. Kdor ima veselje do lepšega družabnega plesa, je v ljudo vabljen. Član postane lahko vsak. Vse ostale informacije dajeta ss. Vister Maks in Verdnik Matija. Odbor SKK.

Kino Radio bo predvajal v soboto ob 8. uri zvečer, v nedeljo pa ob 3. in 5. uri popoldne ter ob 8. uri zvečer krasno filmsko opereto »Hrepenenje« z Martho Eggerth v glavni vlogi. Režija: Willy Forst. Med dodatki tudi zabaven film »Mornar Popaj« — Sledi: »Obsojena k ljubezni«.

Šoštanj

Izpovedal jih je. Pred dobrim tednom se je v neki točilnici zbrala precej pisana družba. Med njimi tudi taki, ki si ga na plačilni dan privoščijo čez mero, da komaj prikolovratijo do doma, po stopnicah in čez prag jim pa mora pomagati žena. Bilo je med zbranimi tudi nekaj kričočev, ki so bili ob priliki mezdne gibanja tako navdušeni, da bi gospodom kožo slekli čez ušesa, če bi se dalo. Ker pa ni šlo, da bi uživali raj brez truda in trpljenja, so pa vrtili legitimacije odboru organizacije (po pošti, ker osebno niso imeli korajže) v upanju, da bodo sedaj našli milost v očeh merodajnih gospodov in si na ta način pomagali naprej, kamor so mislili, da jim more pomagati organizacija. Navzoč je bil tudi neki delavec, varčen mož, ki rad resnico pove, pa je vprašal dezerterje, kje so se naučili umetnosti, da se sami sebi zaletavajo v hrbet s tem, da so izstopili iz organizacije. To je enega izmed njih silno razburilo, da je pričel kričati, češ, da je gospod šef, šef! Družba mu tega ni oporekala, bila je le mnenja, da je treba v tovarni storiti svoje delo, za delo pa zahtevati tudi pošteno plačilo. Eno je gospod, drugo je delavec. Človek pa ne sme biti dvorezen nož. Posebno velja to za delavca, ki s takim postopanjem lahko ogroža pridobitve svojih tovarišev in svoje lastne. Kdo ve, ali si bodo tisti, ki jim veljajo te besede izkušenega moža, uvideli, kako globoko so padli?

Važna seja delavskega pevskega društva »Cankar« se bo vršila v nedeljo, dne 1. decembra ob 9. uri popoldne v tajništvu v »Zadružnem domu«. Dolžnost vseh članov je, da se te važne seje tudi točno udeležijo.

Šoštanski obrtniški naraščaj se giblje. V soboto, dne 30. t. m. ob 20. uri zvečer bo priredil pomočniški odsek šoštanskega obrtnega društva v »Zadružnem domu« zanimivo gledališko igro. Ker smo tako delavci, kakor obrtniki in mali kmetje, enako izkoriščani trpini, je dolžnost nas vseh, da izkažemo obrtniškem naraščaju svojo solidarnost z obiskom njegove prireditve. Ne šele tedaj, kadar nam že voda v grlo teče, bi se morali zdravit in misliti na skupno samopomoč, temveč povsod in vselej, kadar je ta ali oni v nevarnosti ali v potrebi, mo-

Delavski pravni svetovalec

Ne podpisujte ničesar v tovarnah! Ponovno smo že opozarjali v našem listu delavce, naj v tovarnah nikdar ničesar ne podpisujejo, posebno pa ne ob izstopu iz službe. Tovarnarji kljub strašni brezposelnosti silijo delavce k nadurnemu delu, ker je kontrola inspekcije dela tako pomanjkljiva. Plačujejo pa tovarnarji kljub temu nadurno delo samo z navadno mezdo in ne s 50% poviškom kot to predpisuje zakon o zaščiti delavcev. Delavci si med službo ne upajo zahtevati tega 50% poviška, a pri izstopu jih tovarnarji navadno polovijo pri izplačilu zadnje mezde. Pravijo delavcem,

G. R., št. Janž. — Vprašanje: Sem poročen in oče petero nepreskrbljenih otrok, pri tem pa že dalj časa brezposeln. Trpimo strašno pomanjkanje. Kam naj se obrnem zaradi podpore.

Odgovor: Ako ste bili kot delavec zavezani bolniškemu in nezgodnemu zavarovanju, potem se javite Borzi dela v Ma-

ramo drug drugemu nuditi podporo v boju za obstanek in boljšo bodočnost. Tudi drugi dan v nedeljo, dne 1. decembra ob 9. uri, naj nihče ne manjka pri obrtniškem zborovanju in pri predavanju v »Zadružnem domu«. V sloji je moč!

Velenje

Učil se moramo. Zlasti zadnje predavanje je silno poživilo gibanje v našem rudarskem revirju. Naša želja bi bila, ako bi mogli prirediti zaupniški tečaj na način kot sedaj v Mariboru, težave pa so v tem, kako dobiti toliko predavateljev v naš kraj, da bi lahko obravnavali toliko predmetov. — Ne pomagaj nič, učiti se moramo, zato bomo morali enkrat pozneje poizkusiti prirediti tečaj, za katerega bomo skušali pridobiti čim več predavateljev.

Škale pri Velenju

Te dni so pokopali dekana Ivana Rotnerja. Ko je l. 1908. prišel iz Pameč v našo faro, so ga bili mnogi zelo veseli, pozneje pa tem bolj razočarani, ko so občutili njegovo strogo. Ako si imel opraviti pri njem, navadno nisi nikoli prišel ob pravem času, navadno te je sprejel z besedami: »Pa ravno sedaj prideš, ko nimam časa.« Le tisti, ki so hodili plačevati račune, pravijo, da so bili prijazno sprejeti. V pridigah je polagal faranom na srce, naj podpirajo reveže, ali če je kdo pri njem v farovžu poprosil, je navadno zelo slabo naletel. Hudo se je znašal tudi nad nezakonskimi materami in otroci. Pripetilo se je, da so morali botri nesti nezakonskega otroka v drugo faro h krstu. Res je kot rečeno: Človek umrje, dela njegova in spomin nanj pa ostanejo!

Videm pri Krškem

Poročila se bosta v soboto, dne 30. novembra 1935 s. Petretič Ludvig, delavski zaupnik na Senovem pri Rajhenburgu, z go. Kovač Josipino, gostilničarko v Sevnici ob Savi. Obilo sreče!

le podpisate, da ste prejeli denar, potem pa pristavijo, da so delavcem popolnoma izplačali, in da nimajo od njih ničesar več za zahtevati. Dostikrat je to že na listku prej napisano, pa delavci v razburjenju in naglici ne vidijo. Večina pa tudi misli, da itak podpis samo prejem denarja. Vedite, da vam v tovarni ni treba nikdar ničesar podpisati, ker mora delodajalec dati zaslužek brez podpisa, po zakonu najpozneje koncem vsakega tedna. Torej ne podpisujte nikdar ničesar, ker lahko z enim samim podpisom zgubite pravico zahtevati nadurni zaslužek za vsa 3 leta nazaj.

riboru. Zahtevajte, da vam pošlje prijavnico, ki jo potem izpolnjeno vrnete. Dobili boste nakazano redno podporo v znesku Din 10 na dan in po Din 3 za vsakega družinskega člana za dobo dveh tednov. To pa le pod pogojem, ako ste bili v zadnjih dveh letih vsaj 8 mesecev zaposleni.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Delavstvo tovarne kos in srpov pristopa k svobodni organizaciji kovinarjev. V nedeljo, dne 24. novembra t. l. se je vršil v gostilni Geratič sestanek delavstva tovarne kos in srpov, Kieffer, ki je bil dobro obiskan. Na tem sestanku si je delavstvo izvolilo pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice strokovne organizacije Saveza metalških radnika Jugoslavije. Navzoči, ki so poslušali referat o pomenu in potrebi strokovne organizacije, so se z navdušenjem izrekli za ustanovitev svoje organizacije, ker so uvideli, da brez nje ne morejo braniti niti svojih osnovnih pravic, še manj pa svoj položaj izboljšati. Izjavili so, da postanejo takoj člani svoje organizacije. Iz tega je razvidno, da se bo kmalu vršil ustanovni občni zbor. Precej navzočih si je tudi naročilo »Delavsko Politiko«.

Pluj

»Petovica« ustavila obratovanje. Tovarna »Petovica« je kakor domača vsako leto, tudi letos v najhujši zimi ustavila obratovanje. Nikdo od merodajnih faktorjev ne vpraša, kaj naj počno izstavljeni delavci in delavke. Zaslužek, ki ga prejema delavci v tej tovarni, je skrajno slab in čisto mezda ne zadošča za najskromnejše preživljanje. Sedaj so zgubili delavci še to revno mezdo, ki bi jo bolje imenovali miloščino, kakor pa zaslužek za pridno in požrtvovalno delo. Delavska zbornica je takoj poslala na lice mesta vodjo mariborske ekspoziture s. Čeha, z nalogo, da skuša doseči vse, kar se da, da bi se ublažila beda, ki so ji zapisani ubogi izstavljeni delavci.

Kakor izvemo, se pri nas ne bo zvišala cena kruhu. Je povsem pravilno, da tega mestno poglavarstvo ne dovoli. Kljub zvišani ceni moka je itak pečivo še vedno predrago. Z ozirom na jako nizke cene živini, bo umestno izdati še odlok mesarjem, da se bodo znižale cene govejemu mesu. Za meso I. vrste bi zadostovalo Din 8, II. vrste Din 6.— za kg. Kouzument.

Kulturni pregled

Članom »Cankarjeve družbe«. Čitalce Cankarjevega koledarja opozarjamo, da se je v razpravi »Kmečko vprašanje« od s. V. Grčarja vrnila neljuba tiskarska pomača, ker je v stavku izostala ena vrsta, kar kvartirni smisel besedila. Čitalci naj si besedilo sami dopolnijo takole: (str. 58) v poglavju »Intervencijska doba«, 4. odstavek se besedilo pravilno glasi: »Vsa ta intervencijska politika pa je bila zgrešena, ker je kurz držal samo toliko časa, dokler je trajala intervencija. Ko pa je ta prenehala, je tudi kurz dinarju zdrčal navzdol.«

Mariborsko gledališče

B. Frank »Vihar v kozarcu«. Gospa St. Dragutinovičeva, ki se po uspešnem 40letnem umetniškem delovanju poslavlja od nas, si je za slovo prav srečno izbrala Frankovo komedijo »Vihar v kozarcu«. Delo ima notranje vrednote, je satira na »plodonosno« delo politikov, ki z vzvišenih piedestalov vodijo maso v »blagostanje«. Glavni efekt igre je psiček, ki se končno prav simpatično pojavi na odru. Vlogo tragikomične gospe Skorčeve, lastnice ljubeznivega psička, je igrala Dragutinovičeva tako sveže in čilo, da si je bilo težko misliti, da je to dama, ki odhaja v pokoj. Želimo g. Dragutinovičevi, da ostane vedno tako sveža in živahna. Viktorija, ki jo je kreirala Starčeva, je bila sijajna. Nakrstov Črnivec se pojavi na odru nekam plah in neubran, potem pa raste in doseže izredne kvalitete. Zelo realistično je podal sodnika Košuto. Vsi ostali so bili dobri. Le oba slugi, ne vem, čemu sta se odlikovala z neumestnim karkiranjem? Publika se je zelo zabavala.

Listnica uredništva

D., Ruše. 100 komadov »Del. Obzornika« prejemate zastonj in ne veste, kdo Vam ga pošilja in kaj bi z njim. — Kdo pravzaprav ta list izdaja in financira, nam ni znano, vsekakor imajo tisti, ki ga izdajajo, denarne vire na razpolago, ker bi sicer list ne izhajal in bi ga tudi ne mogli pošiljati kar na kupe zastonj. Gospodje okoli tega lista sejejo razdor v delavskih vrstah, napadajo Stokovno komisijo, funkcionarje svobodnih strokovnih organizacij itd. pod parolo »enotne fronte«. — Lista Vam ni treba plačati, ampak ga vrnite, ako ga pa ne vrnete, ga lahko porabite, saj papir vedno potrebujete.

Naznanilo otvoritve!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril v Mariboru na Glavnem trgu v rotovžu

trgovino z galanterijo, drobnarijo, pleteninami itd.

Za obilen obisk se priporoča
Slavan Ribarič.

PLETENE JOPICE

od 10 Din naprej v
Trpinovem bazarju

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13

Lepa in praktična Miklavževa darila v največji izbiri in nizki ceni

Konzumno društvo za Mežiško dolino

r. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življenjske potrebščine le v svojih zadrugah.

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75.—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45.—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE